

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

Št. 15.

Kranj, 15. aprila 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40,- din, polletno 20,- din,
četrtletno 10,- din.

Salus patriae suprema lex esto!

(Blagor domovine bodi slehernemu
najvišji zakon!)

Sredi skrajno nemirne in razgibane dobe živimo. Vsak dan, ki nastaja, nam prinaša polno negotovosti in neznanne bodočnosti, pravi mir in vesela brezskrbnost sta se izselila iz naših src, iz naših duš. Življenje pred nami se odvija in razvija z vratolomno nalico kot filmski trak in vsak trenutek se menjavajo pred našimi očmi slike na notranji še bolj pa na zunanji politični pozornici, da jih naša čutila komaj sproti zaznavajo. Novice, katere nam prinaša vsak čas časopisje, radijska poročila, potem pa razne govornice od ust do ust, hitajo naše živce, vzbujajo in netijo naše zanimanje, našo pozornost v potencirani meri, tako da naše poslovne, delovne skrbi in brige vsakdanjega življenja stopajo v ozadje. Zakaj vse to. Odkod vse to?

Vse to je grandiozna karakteristika, lastna današnji dobi, našemu veku. Čas, ki je zajel v svoj življenjski prostor in okvir sedanjo generacijo, pomenja in predstavlja prelomno ploskev, na kateri se odigrava dvojje za usodo in bodočnost človeštva neizmerno važnih zgodovinskih obdobij.

Če so bile posamezne faze tega gigantskega zgodovinskega razvoja vseh petih kontinentov in vseh stotin milijonov prebivalcev, ki danes žive in trepetajo v atmosferi svetovne politične mrzlice, ki pretresa svet in polni eter, pred desetimi leti le v rahlih konturah zaznavne, so danes vidne brez povečevalnega stekla, so žive za razum in oko.

Takrat pred desetimi leti je ravno nekoliko splahnelo tisto povojno, sentimentalno, zmagoslavno razpoloženje, ki je opajalo narode in z njimi vred tudi nas. Kakor je to razpoloženje z občutkom ugodja in veselja z verovanjem v večni mir, polnilo države — zmagovalke, tako je med premaganimi narodi rastla in se večala zagrenjenost, iskra maščevalnosti in revanše je vedno bolj tlela in se razgibala do viharja današnjih dni.

Zato se ne udajajmo utvaram. Mislili smo, da nam bo po teh grozljivih vojnih časih zagotovljena trajna doba miru, toda ta večni mir je danes ogrožen bolj, kot kdajkoli in rešen bo le s skrajnimi napori vseh sil in moči. Monakovski sporazum je bil eden izmed etap reševanja svetovnega miru.

Po novo položenih tračnicah teče in se pretiva danes vse svetovno dogajanje, vse svetovno politično življenje in voditelji obeh nasprotno-smernih sil caenkrat še s pazljivo pozornostjo izbegavajo vsako namerno katastrofalno trčenje.

V teh resnih, odgovornih, kompliciranih časih mora narod kot celota, kot vsak posameznik biti prav ves na svojem mestu. Tako s stališča motrenja notranje političnih vprašanj, kot s stališča odnosov do vseh zunanjepolitičnih tokov in pretresov v naši neposredni bližini moramo ostati hladnokrvni in močnih, železnih živcev, pa naj se zgodi karkoli.

Če kdaj, potem je ravno v takih kritičnih momentih potrebno, da nam je blagor domovine najvišji zakon, da nam je svetelj in vzvišenejši, nego naš osebni blagor in naše osebne koristi. So trenutki v življenju posameznika in so trenutki v življenju naroda, ko mora prestat mero preizkušnje, ko mora opraviti izpit iz svoje politične uvidenosti in zrelosti. Če smo modro ravnali, ni nobena žrtev zaman.

Zato bodimo v teh časih še posebno edini, nepodkupljivi, složni in disciplinirani v mišljenju in dejanju. Čeprav smo majhen narod, lahko dopinesemo svoj dragoceni delež k ocvanju miru, če bomo pokazali moško samozavest in pogum. Pogum imponira tudi nasprotniku in iz svetovne zgodovine imamo polno vzgledov herojskih bojev malih narodov, ki niso klonili pred nadmočnim sovražnikom. Mala atenska državnica je kljubovala perzijski invaziji, dokler je bila enotna, edina na zno-

Ob petletnici

Pet let je preteklo letos januarja mesca, od kar je vstal „Gorenjec redivivus“ sledeč svoji borbeni predvojni tradiciji, kateri je služil polnih 17 let, ko ga je med vojno uknila in zatrla tedanja stroga vojaška oblast, ki se je bala vsake pisane ali govorne besede v prilog slovenstva in slovanstva sploh.

Ni naš namen govoriti o „Gorenjcu“ predvojnih in medvojnih let. Poudarimo naj le, da so bile razmere, ko je pozimi l. 1934. izšel „Gorenjec redivivus“, skoro za las podobne razmeram, v katerih je medvojni „Gorenjec“ bil zatrt. Zalostno je bilo te dejstvo, ki je klavirno izpričevalo naše politične zgodovine in preteklosti, da je obnovljenemu „Gorenjcu“ stregel po življenju lastni brat — izdajalec slovenskega imena, medtem ko je „Gorenjca“ v bivši Avstriji preganjal tujec, naš dedni sovražnik.

Politični horizont se je zjasnil, nasprotniki in preganjanci „Gorenjca“ so umolknil in njihova brutalna sila in oblast sta zatonili. Preudarnejši, pametnejši možje so prišli h krmilu države in vodstvu državnih poslov, ki so zajamčili vsakemu po zakonu pripadajočo pravico in svobodo nemotnega razvoja, katerega v polni meri uživajo tudi oni, ki v dobi svojega vladanja politične svobode in tolerance niso poznali in niso izvajali.

Toda vse to je danes za nami in — danes je naša naloga in dolžnost, da ne oziraje se na prizadete krivice možke postavimo „Gorenjca“ edino v službo našega gorenjskega ljudstva, kateremu v pouk in vzgojo, izobraževanje in vodstvo je bil ustanovljen. „Gorenjec“ je list za gospodarstvo, za socialno politiko in prosveto. „Gorenjec“ ni izrazilo političen list, pa bo vselej, če bo nanesla po-

treba, postal tudi političen glasnik in vodnik gorenjskega ljudstva.

Zagovarjal bo in branil naše slovensko ime in skupnost, izpovedoval bo katoliška načela in se boril za izvajanje istih v vsem javnem in priva nem življenju. Politični „credo“ „Gorenjca“ bo posvečen tolmačenju modre in dalekosežne državniške politike našega slovenskega voditelja dr. Antona Korošca, v katerega imamo neomajno vero in zaupanje pri vodstvu splošno državnih in ožjih slovenskih interesov.

„Gorenjec“ pretekle dobe je po svojih skromnih močeh vršil vse navedene naloge v pogledu: gospodarstva, socialne politike in prosvete. V koliko se mu je to posrečilo, naj izreko svojo sodbo naši naročniki, bralci in prijatelji.

Poudarjamo pa, da se bo „Gorenjec“ odslej še bolj posvetil svojim zastavljenim smotrom in nalogam. Prinašal bo več obširnejših člankov in raznega drobiža iz vseh panog pestrega gospodarstva naše Gorenjske, razmotrival bo položaj delavstva in njegova pereča vprašanja. Posebno pozornost bo posvetil prosveti, izobrazbi, šolstvu in vzgoji mladine naših svetnih in telovadnih organizacij. Puščajoč „visoko politiko“ ob strani, bo skušal biti „Gorenjec“ vsestranski informator našega javnega življenja.

Želimo pa, da pri „Gorenjcu“ sodeluje z navsveti in prispevki čim širši krog sodruznikov in prijateljev našega lista, da bo postal pravi in resnični glasnik vsega gorenjskega ljudstva in vse Gorenjske do njenih zadnjih koticov.

Vsi sodelujete pri našem listu, izrazite nam svoje želje v pogledu izboljšanja „Gorenjca“. Pametne predloge bomo radi upoštevali. Sedaj pa na delo!

Ne smemo več molčati!

Zdi se nam potrebno, da že enkrat odločno nastopimo proti marksistični in protikatoliški propagandi, ki se vrši v Kranju po nekaterih tovarnah in zunaj njih.

Predvsem moramo žal ugotoviti, da so razmere v neki nemški tovarni take, da tega ne smemo več dalje mirno gledati. Dolgo smo upali, da se bodo v tej tovarni razmere vendar izboljšale, toda naše upanje se žal dosejaj ni izpolnilo.

Samo po sebi je umevno, da so lastniki in to podjetje vložena nemškega kapitala Hitlerjevi somišljeniki. In ravno v tej tovarni se vrši že leta in leta najhujša marksistična propaganda in največji teror od strani marksistov. Zelo se temu čudimo, da vodstvo te tovarne ni znalo preprečiti ne marksistične propagande in ne marksističnega terorja.

V našem uredništvu se nahaja sledeči za-

traj. Najstarejša rimska država je skozi stoletja uspešno branila svojo neodvisnost, veliki, mogočni, svetovni imperij pa je razpadel, ker je bil na znotraj trhel in gnil in so tujci-vojaki najemniki krojili usodo nekoč slavne rimskega naroda.

Iz nas samih mora vzkleti prerojenje in že v miru moramo biti strnjena falanga neustranih borcev, katere potrebuje naša mlada močna Jugoslavija za obrambo svojih meja. Zavedajmo pa se, da imamo sovražnike tudi znotraj države. To so tisti malodušni elementi, ki sejejo okrog sebe zavestno ali podzavestno obup in strah ter zavajajo množice v nepremišljeno presojanje razmer.

Ko stojimo, kot je danes naša splošna želja pred konsolidacijo domačih državnih političnih razmer, pred uresničitvijo sporazuma glede notranje ureditve države, naj nam prav vsem i Slovincem, kot Hrvatom in Srbom lebd pred očmi najvišji imperativ, da je blagor celote, blagor neokrnjene domovine višji od blagostanja posameznega člana ali ozemlja

pisnik: „Zglaš se N. N., vdova z enim otrokom in izjavi sledeče: 14 mesecev sem bila v službi v tovarni S., kjer sem pošteno in vestno delala. Letos 31. januarja sem bila odpuščena. Ko sem inženirju G. ob odpustu rekla, da so bili dosejaj povsod z menoj zadovoljni, je izjavil, da take delavke ne more imeti in da bom drugod lahko dobila službo. V delavsko knjižico so mi zapisali, da me odpuščajo radi pomanjkanja dela. Nekoč se je namreč ustavil pri meni neki delavec in mi spregovoril par besed, pa sem bila kaznovana z 10 din. oni delavec, ki je prišel k meni, pa ni bil kaznovan, kolikor sem mogla doznati. Druge delavke so mi pogosto med delom v tovarni prigovarjale, naj se organiziram pri rdečih in so mi rekly, da bom sicer odpuščena od dela. Delavka J. se je pred menoj izrazila, da je njej rekel delavski zaupnik — marksist F.

države in da naj se z res pravičnimi socialnimi finančnimi in upravnimi zakoni zavaruje mir na znotraj in zunaj ter integriteta državne celote.

Mi Slovinci, ki nas je božja roka postavila na eno najbolj eksponiranih točk v Evropi, ki smo skozi stoletja kljubovali vsem političnim in vojaškim silam z vzhoda in zapada, ki so se križale na našem ozemlju, smo še prav posebno poklicani, da posredujemo pri ustvarjanju sporazuma med Srbi in Hrvati, kajti nič nas ne loči ne od enega ne od drugega.

Blagor domovine, naš najvišji zakon, zahteva od naših odgovornih državnikov in politikov in od nas vseh, da doprinesemo vse žrtve v doseg dveh najvišjih ciljev, pravičnega sporazuma med tremi jugoslovanskimi narodi in v doseg ocvanja in obrambe naše skupne domovine. Časi, v katerih živimo, so veliki po odločitvah in dejanjih, zato potrebujemo tudi velikih odločnih in sposobnih mož, doruslih svojim nalogam, katere jim je poverila domovina.

da bo on povzročil, da bo vsaka delavka odpuščena, če se ne organizira pri njemu. Druge so se dale pregovoriti proti svojemu prepričanju ter so v strahu, da izgube službo, proti svojemu prepričanju vstopile v marksistično organizacijo. Delavka K. je pred menoj povedala, da se je organizirala pri rdečih, da bo dobila višjo plačo, ker je sicer slabo za služila, kasneje je bila pa tudi ta delavka odpuščena.

Konstatiramo dejstvo, da je bila odpuščena iz tovarne vdova z enim otrokom brez sredstev za življenje, da ta vdova ni bila organizirana pri rdečih, da so pa ostale druge samske delavke še nadalje v tovarni, ker so organizirane pri rdečih. Prosimo pojasnila!

Lansko leto se je v isti tovarni zgodil sledeči slučaj: Pred tovarno je vedno stalo večje število ljudi ter čakalo na delo. Nekateri so bili sprejeti, drugi so čakali dolgo in niso prišli na vrsto. Delavec J. je že delj časa postal pred tovarno in prosil za delo. Nekoč pristopi k njemu neki delavec, pa mu pravi: „Jaz, pa vem, kako ti lahko prideš v službo in na delo. Priglasil se pri uradniku A. za izstop iz katoliške cerkve in za pretop v starokatoliško cerkev, pa boš dobil takoj delo.“ Brezposelni delavec J. res to stori. Uradnik A. ga pelje na dom, kjer mu izroči razne propagandne tiskovine za starokatoliško cerkev in že kar pripravljene formularje za priglasitev za izstop iz katoliške in za priglas v starokatoliško cerkev. Delavec pa je ves ta material prinesel v krajsko župnišče. Na protest cerkvene oblasti je bil delavec od ravnateljstva takoj sprejet na delo, nič pa se ni zgodilo uradniku A. Radovedni smo bili, koliko časa bo ostal pač J. v tovarni. Že čez tri mesece je bil zopet na cesti. Seveda se je tudi v tem slučaju navajalo, da je odpuščen radi pomanjkanja dela. Za A., ki je sam odpadel iz katoliške cerkve in agitira za odpad iz katoliške cerkve, do danes še ni zmanjkalo v tej tovarni dela, za ubogega delavca, ki ima večje število otrok, je pa po treh mescih zmanjkalo dela! Ko bi bil izdal svojo vero, bi moral še ostal v tej tovarni v službi.

To sta dva tako kričeča slučaja, da mora oblast poseči v to gneздо in tem razmeram napraviti konec. V naši državi ne bomo pustili marksističnega terorja in ne protikatoliške agitacije.

Pri tej priliki si dovoljujemo opozoriti tudi lastnike druge kranjske tovarne na gotova dejstva. Prodanskim se je dognalo, kar je bilo že prej splošno znano, da neki mojster v tej tovarni izrablja delavke in jih zapeljuje v nemoralna dejanja. Ta mojster je bil tujec, poljski državljan. Ko se je končno našla delavka, ki je nastopila proti temu in da se je to početje moglo spraviti pred sodišče, je vodstvo tovarne mojstra še držalo v podjetju in je morala poseči oblast v zavezo in s silo iztirati takega tujca iz dežele. Opozarjamo vodstvo na ta slučaj radi tega, ker se zadnje čase med delavstvom te tovarne širijo razne govornice, katerih objektivne podlage protokolarčno še nismo mogli ugotoviti. Opozarjamo vodstvo tovarne dobrohotno na sledeče govornice: V delavski kuhinji je baje zaposlena neka tuja ženska, drugoverka, ki baje vabi ljudi k drugoverski službi božji. Ker z njeno kuhinjo delavci niso zadovoljni, so nekateri način kuhanja kritizirali. Neko delavko, ki si je upala kritizirati tuj, nam neprimeren način kuhanje, je baje voditeljica kuhinje oklofufala in vrgla iz jedilnice.

Vodstvo prosimo, da zadevo preišče. Čudno se nam pa vsekakor zdi, da se pri nas ne dobi primerne osebe, ki bi kuhala ljudem po načinu, kakor so ga tu navajeni. Čemu bi moralo vodstvo tovarne najemati kuharico iz Banata, tega res ne razumemo.

Zadnje čase se poleg marksistične propagande vrši tudi huda protikatoliška propaganda. Omenjali smo že slučaj A., ki je baje nekaj cerkveni ključar starokatoliške občine, ki se zbira v Narodnem domu. Znan nam je slučaj, ko je moral spremljati katoliški delavec drugoverskega duhovnika na kolodvor, pa je moral poslušati razne govornice o „boljši veri“, kakor je katoliška. Na Primskovem so raz-

prejeli babrivi svojo agitacijo, tudi iz Smartna in iz Predoselj nam javljajo o veliki propagandi za nekatoški cerkve in za odpad iz katoliške cerkve. Vse to so zanesli drugoverci v naš kraj. Mi smo tolerantni, nikdar se tujevercu pri nas še ni očitala njegova vera. Zadrževamo pa upravičeno vsaj nekaj tolerantnosti od onih tujevercev, ki se naselijo med nami. Nekateri si tolerantnost predstavljajo tako, da bi mi katoliški moralno mirno gledati tujce, ki med nami delajo propagando, mi bi pa ni

besedice ne smeli reči. Mi spoštujemo osebno vsako drugoverko prepričanje, zahtevamo pa, da tudi drugi spoštujejo naše prepričanje, posebno pa prepričanje našega delavstva, da ne bo na svoji zemlji v strahu za svoj kruh in svojo vero.

Vse delavce, katerim so znani podobni služaji, prosimo, naj prijavijo v našem uredništvu take dogodke. Naj bodo brez skrbi, mi ne bomo pustili, da bi značajno delavstvo moralo na cesto radi svojega prepričanja.

Slovenci, govorimo slovenski!

Slovenci smo in kot Slovenci prebivamo na ozemlju, ki mora biti tudi slovensko, kajti tu živimo že dolga stoletja in izhajamo vsi iz slovenske matere, ki nas je prva naučila slovensko govoriti. Mi smo Slovenci z dušo in telesom in naše slovenstvo ni bilo in nikdar ne bo napredaj. To se upamo povedati vsakomur, tudi lastnim bratom, ki so se izgubili. Ta beseda velja tudi tujcem.

Z vsa ljubeznijo se oklepamo naše drage slovenske domovine, kateri audi zaščito in pomoč naše močne Jugoslavije. Naša zemlja je vsa slovenska in med nami ni tujcev, razen maloštevilnih bežakih naseljencev po nekaterih mestih. Na zemlji slovenski je Slovenec gospodar, ki sam ukazuje in noče biti nikomur več hlapec! Pri nas govorimo in moramo slišati govoriti le slovenski, zato ne pustimo nikomur, da bi govoril v jeziku, ki nam je tuj ali nas celo podcenjuje kot barbare. Med nami so ljudje, ki jih je sicer rodila slovenska mati, pa se slovenščine radi svoje domišljivosti skoro sramujejo in govorijo drugače, kajti, razumevajo se med seboj z lajanjem in z lajanjem hodijo med nas in od nas živijo. Ali jih poznate? Povejte vsem, tudi ženam in dekletom, pa tudi otrokom, da izdajalce sov-

ražijo in naučijo govoriti tako, kakor se govori pri nas na Slovenskem.

Pripovedujemo si zgodbe naših dedov, ki so se morali krvavo boriti za svojo slovensko govorico in te zgodbe naj nam nalijejo v naše duše novega poguma, ognja zavesti in pravega slovenskega ponosa. Saj smo bili vedno junaki za slovensko stvar in hočemo biti tudi danes! Nekoč smo v naših organizacijah obljubljali zvestobo svoji slovenski materi in slovenski zemlji, danes ponovimo isto prisego in še dostavljamo, da sovražimo vse, kar je zraslo tujega med nami! Lastni bratje — lutke, ki hodijo med nami v belih nogavicah, so med nami izdajalci in mi naj jih mirno gledamo in pustimo, da vršijo svoj zločinski in izdajalski posel dalje? Tega narod ne sme trpeti! Naš narodni ponos zahteva, da tisti, ki so pozabili slovensko misliti in govoriti, ki hočejo lasten narod upropasti, občutijo na svoji lastni koži narodovo pest, ki je trša od železa. Proti takim izdajalcem in včasih celo pravih plačancem, je naperjena vsa naša borba. Upravičenosti te borbe nam ne more in tudi ne sme nihče kratiti. Za slovenski jezik se bomo vedno borili, kakor tudi se bomo borili proti tistim, ki nočejo govoriti slovenski, kljub temu da znajo.

† Tepina Franc

Zalostno je odjeknila v Stražišču vest o smrti splošno znanega in spoštovanega gostilničarja in posestnika g. Fr. Tepine.

Pokojni se je rodil kot sin ubogega kajzarja. Kot umen gospodar pa si je znal ustvariti ugleden gospodarski položaj kot trgovca, pek, gostilničar in posestnik, kar vse je ob smrti zapustil 6 članski družini kot sad svojega duha in pridnih rok. V politično življenje pokojnik ni rad posegal in se tudi ni nikdar izpostavljal. Pač pa je mnogo deloval in se znal praktično uveljavljati vsepovsod, kjerkoli je bilo treba braniti katoliški in slovensko stvar. V obeh teh idejah je bilo njegovo življenje popolnoma zasidrano. Bil je ustanovitelj „Slovenskega kat. izobraževalnega društva v Smartnem“ l. 1902. in ostal član vse življenje. Fr. Tepina je znal namreč praktič-

no realizirati katoličanstvo v dobrih delih, za katere edino lahko rečemo je bilo posvečeno njegovo življenje in ga prikazati v tisti vrednotni in bleščeči obliki, kot to želi in hoče kat. akcija, katere njen prvobornik je bil do zadnjega diha svojega življenja.

Seveda je bil tudi predsednik in ustanovni član „Dobrodelnega društva“ v Stražišču, aktiven in podporen član III. reda, gas. društva itd. Znano je, da je bil sprejet v njegovo hišo in povabljen k mizi vsak ubožec, ki je morda zastoj trkal pri bogatejšem vaščanu. Nikjer še nisem videl, da bi se izrek: „Kar da desnica, naj ne ve leva!“ tako dosledno izvajal, kot ga je pokojnik. Prav gotovo pa je, da g. Tepina daleč naokrog nima enakega v tem, da je bil krstni boter 124 otrokom, največini sirotam in 28 krat birmanski boter.

Veličastna udeležba vseh stanov in družtev pri njegovem pogrebu v sredo 12. aprila je pokazala, da je bil pokojnik mož velike ljubezni in spoštovanja pri vseh ljudeh. Zastopani so bili gasilci z zastavo in častnim spremstvom prav tako Prosvetno društvo z moškim zborom pod vodstvom pevovodje g. organista Fr. Plevela, ki se je poslovilo od njega s tremi prekrasnimi pesmimi. Od pokojnika se je v imenu vseh pogrebcev poslovil s prekrasnim govorom osmošolec g. Slapar Ervin. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki „Dobrodelnega društva“ in še nekaterih drugih korporacij, ki so štele pokojnika za svojega člana.

Naj v miru počiva in uživa svoj zasluženi pokoj nepozabni stražiški dobrotnik najbednejših, za katere je žrtvoval vse, kar je prejel od Stvarnika.

Društvene vesti

PRAZNIK KATOLISKE PROSVETE V PREDOSLJIH.

Prosvetno društvo slavi 30-letnico obstoja.

Preteklo sredo 12. aprila je minilo 30 let, odkar je bil v predaški fari ustanovni občni zbor našega prosvetnega društva, ki je takrat še nosilo ime „Katoliško slovensko izobraževalno društvo“. Uvodni govor o pomenu in namenu društva je imel prečastiti gospod dekan Valentin Zabret. Že ime društva nam pove, zakaj je bilo ustanovljeno. Namen in cilj je bil pač ta, da društvo svoje člane, pa tudi širšo javnost izobrazuje v pravem katoliškem in slovenskem duhu. Ker ni imelo društvo v začetku nobene dvorane, je moralo gostovati po raznih skednjih. Na prvem rednem občnem zboru je bil pa tudi že govor o novem prosvetnem domu. In res! V letu 1912. se je že začela nasproti župnišča dvigati v lepem prijaznem slogu zidana, mogočna stavba — novi farni dom, v katerem naj bi imele prostore naše kulturne in verske organizacije. Vse načrte je izdelal domači župnik preč. g. Ign. Zupanc. On sam je tudi vodil vse delo. Zidarska dela je izvršil mojster g. Janez Bidovec iz Kranja. Oder in sliko Roženvenke Matere požeje je pa naslikal g. Matija Bradarica iz Kranja. 12. januarja 1913. leta je bil pa „dom“ slovesno otvorjen in blagoslovljen. Blagoslovil ga je preč. gospod dekan Koblar iz Kranja. Tako je bil s pomočjo vse fare dograjen tani dom, ki je last cerkve. Omembe vredno je tudi, da je ves les za dom darovala pokojna Marija Rebolj iz Suhe. V tem domu ima tudi prosvetno društvo svoje prostore. V uporabi ima dvorano, oder in dve sobi, kjer so razni sestanki, seje, pevске vaje cerkvenega, oziroma društvenega zbora in knjižnica. Tudi pre-

daška hranilnica ima v „domu“ svoje prostore. Morda so bolj starokopitni takrat, ko se je začel dom graditi, zmajevali z glavo, češ, kaj pa je še tega treba, saj bi lahko brez njega živeli. A končno se je tudi njim porodila misel: „Morda pa res ne bo tako napačno. Morda pa tudi nam še kdaj prav pride.“ In niso se varali. Saj so jim nudili v tem domu gozrtvalni člani društva — posebno pa igralci — dobri predavatelji različno razvedrilo in pouk. Odveč bi bilo naštevati vsa poučna ter prosvetna predavanja in razne prireditve ter igre, katerih je bilo preko sto. Koliko truda je bilo že položnega v vse to delo. Pe tudi koliko koristi je prišlo iz vsega tega dela. Slovenski narod je črpal svojo kulturo v prosvetnih domovih in se tako obvaroval v prejšnji dobi trhlega liberalizma in danes pa, da se obvaruje še bolj zapeljivega in nečloveškega komunizma ter drugih modernih zmed, ki se porajajo med nami.

Trideset let že torej naše prosvetno društvo izvršuje to svoje poslanstvo. To dosega s predavanji, igrami, nastopi in knjižnico. Samo letos si je knjižnica, ki je odprta vsako nedeljo od ene do dveh, nabavila okoli 70 novih knjig. Zelja odbora je ta, da bi zanaprej vsi farani skušali društvo moralno in dejansko podpirati. Zalostno je, če recimo ta ali drugi, ki je morda drugače vse časti vreden mož in se celo šteje, kakor je treba, med naše vrste, a delovanje v prosvetnem društvu pa prezira s tem, da se sploh ne zanima za društveno življenje in njegove prireditve. Ker je društvo v denarnih težkočah, namerava v juniju prirediti javno tombolo.

Svoje tridesetletnice se bomo pa spomnili na belo nedeljo ob polni štiri popoldne. Slavnostni govor bo imel predsednik kranjskega prosvetnega okrožja g. prof. M. Fortuna. Na sporedu je tudi dramatični prizor. Na to svojo tridesetletnico vabimo vse naše prijatelje iz domače fare, kakor tudi vsa društva iz sosednjih fara.

PROSVETNE DRUŠTVO!

Prosim, da takoj vrnete vizovske pole. Pošljite jih na naslov: Vertovšek Milan, Kranj Tiskovno društvo.

FANTOVSKO OKROŽJE KRANJ.

priredi enomesečni orodni tečaj v dvorani Ljudskega doma, ki se bo pričel v ponedeljek 17. aprila ob polni 8. uri zvečer in se bo nadaljeval vsako sredo, petek in ponedeljek ob polni 8. uri zvečer.

Prosimo vse fante, ki imajo veselje do orodne telovadbe, da se tega tečaja sigurno udeležujejo, da se bomo v letošnjem letu na mariborskem taboru častno odrezali in s penosom zastopali naše okrožje.

Prosimo pa sigurne udeležbe in točnosti. Tečaj bo vodi br. Franc Kermavner.

Odbor Fantovskega okrožja Kranj.

KAZIMIR ČEGNAR:

„Kino Šmartinski dom“

Vam ima priliko prikazati:

Pozor! Kdor želi, da prikažemo njegov reklamni diapozitiv, naj se zgleda na Cojzovi cesti št. 3.

najdražji film, ki je pri filmanju zahteval 37 smrtnih žrtev.

Poslednji dnevi Pompejev

Preston Forster - Basil Rathbone

Film iz časa življenja Jezusa Kristusa, razkošje rimskega imperija, erupcija Vezuva. - Trije dodatki. - Radi ogromne dolžine začetek točen. Danes teden težko pričakovani: **Kirchfeldski župnik** Zanimanje je veliko, oskrbite si vstopnice.

PREDSTAVE:

z rednimi cenami:

V soboto, dne 15. aprila 1939

ob 8. uri zvečer,

v nedeljo, dne 16. aprila 1939

ob 4, 6. in 8. uri zv.

Mimica Zagorska:

12

Marija Taborska

(Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje.)

Zdaj se je oglašil Jurij iz Britofa.

„Tale moj sosed France je tako zanikr, da nalašč ne popravi plotu, v mojo škodo. Vodo izpod svojega kapa je speljal na moj vrt, da mi trga zemljo.“

„Ali je res?“ je vprašal župan navzoče.

„Res, kakor je Bog v nebesih,“ so zatrdili sosedje.

„France, ti si bil zaradi tega prostopka že enkrat kaznovan,“ se je domislil župan. „Takrat si plačal dva ogrska goldinarja, zdaj boš dal štiri. Če se pa ne boš poboljšal, boš plačal deset ogrskih goldinarjev in s palico jih boš dobil.“

France se je kisló držal, klet je in obračal prazne žepce. Toda Vilibald ga ni videl, ker je pred njim stalo že troje novih tožnikov. Vsi trije hkrati so kazali na grešnika in govorili:

„Župan, Matjaž vsako soboto in pred vsakim praznikom dela na polju s svojimi ljudmi, ko že zdavnaj odzvojni delopust.“

„Zemlja hoče biti obdelana, nič ne vpraša, če je že odzvonilo delopustu ali še ne,“ se je branil Matjaž.

„Kaj naj storim s teboj?“ je pomišljil župan. „Lani si bil zaradi iste tožbe šiban, kajne? Ali naj te ukážem spet šibati? Ne! letos potrebujemo denarja, da bomo mogli tabor utrditi. Plačal boš pet ogrskih goldinarjev, ali dvanajst nemških, ali pa dvanajst naše veljave.“

„Hudič, plačaj za prazni nič!“ se je nosil skopi Tomaž. „Molči, Matjaž, drugače boš še šiban. Vsi tisti, ki morajo plačati kazen, naj mi danes deset dni prineso denar. Ali ima še kdo kaj povedati?“

Nihče več se ni oglašil k sodini. Vilibald je zažvižgal in iz najbližje hiše so prignali Martin, Ambrož in Matevž

zvezanega Volbenka. Može so jih začedeno gledali in se izmikali daleč od njih. Fantje so sključnega starca prignali tik pred Vilibalda, tam so obstali za njim.

„Kaj pa je ta storil?“ so spraševali najpogumnejši.

„Cužel! Zagrešil je zločin, ki res vpije po kazni. V mrtvašnici leži danes že drugi dan mrtvi tujec,“ je pričel očito obtoževati župan zločinskega starca, ki je lezel skupaj pri tej obtožbi in se je vsem navzočim zdel tedaj še bolj zločinski.

„Bog daj pokoj njegovi duši,“ so enoglasno odgovorili može in sneli klobuke.

„Kdo pa je in odkod?“ je vprašal Tomaž. „Saj je imel pri sebi menim da neko pisanje.“

„Na tistem pergamentu je po latinsko zapisana neka molitev, drugega nič,“ je pojasnil Vilibald. „Zato bomo mrliča kar pokopali. Ta človek, Volbenk iz Podtabra je pa šel v mrtvašnico, tam mrliča odrezal ali odsekal desno nogo.“

„Grozla!“ so zavpili može vsi hkrati. „Glejte ga, copernika!“

„Zagrešil je zločin skrunjenja mrličev. Cerkevna gosposka se je odločila, da ga izobči iz Cerkve.“

„Prav tako. Fúj, lopov!“ je zavpil Tomaž.

„Moj sin Martin je danes dopoldne videl odsekano nogo v njegovi hiši. Zdaj jo je nekam skrnil in je ne moremo najti. V ponvi je imel neko mast, vrag me vzemi, če ni človeška.“

Može so se pri tem zgrozili in se plaho rtmikali pred zvezanim starcem, ogrnjeno v črn plašč, ki je stal med njimi sključen kakor pošast.

Vilibald je prižgal voščeno svečo, prijel jo je v roko in ukazal Martinu:

„Martin, priseži pri troedinem Bogu, da si govoril resnico, ko si obtožil Volbenka!“

„Prisegam!“ je resnobno vzkliknil mladenič in vzdignil desnico. „Naj se mi posuži ta roka, če sem resnici storil le za las krivice!“

„Ali ti priznavaš krivdo?“ je vprašal župan Volbenka.

Vsi so napeto prisluhnil, ta pa je le molčal in s svojimi strašnimi očmi prebadal Vilibalda in Martina.

„Ne odgovarja. Kaj hočete vi, može, da naj storim z njim? Sodite vi, zato sem vas pridržal tu,“ je svečano govoril župan.

„Za pete ga obesimo nad mrvljišče,“ je svetoval Tomaž. „Ali ga do smrti pretepimo,“ je nekdo svetoval. „Oskrbniku Leopoldu ga izročí,“ so svetovali nekateri, ki so verovali v Volbenkove čarovnije in so se ga bali.

„Ne, zločin se je zgodil tu, zato ga bom jaz sodil. V njegovi hiši smo dobili trideset ogrskih goldinarjev, te smo vzele in jih bomo porabili v dober namen. Zdaj boste pa položili zvezanega na tla in ga tepli, dokler se ne bo onesvestil,“ je obsodil župan in to so mu vsi pritrdili.

Ljudje so se strežoma odmikali in tudi Vilibald je gledal v tla, ker ni mogel prenesti strašnega pogleda starčevih oči. Rezeko, kakor je znal le on, je ukazal:

„Na tla z njim!“

Ambrož Matevž in praznik Janez so ga vrgli na tla, potem so začeli po njem udrihati s palicami. Može je bilo strah, zato so se hitro začeli razhajati. Tudi Vilibald in Martin sta šla. Ko še nista bila doma, sta pripohala za njima hlapca.

„Ali ste ga že?“ je začudeno vprašal župan.

„Ze odvezali smo ga, pa leži tam in se ne gane.“

„Prav,“ je menil Vilibald.

Ne dolgo nato je šel raztepeni Volbenk po cesti v Podtabor. S pestjo je zagrozil mogočnemu svobodnjaškemu dvoru:

„Le čakaj, Vilibald, nocoj si skoval svojo usodo!“

IV.

Naslednjo nedeljo popoldne so prihajali v Podbrezje trije može in poskakali s konj na Vilibaldovem dvorišču. Konje so privezali pred hlevom, sami so se napotili v hišo,

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Velikonočna procesija v Kranju že dolgo let ni tako lepo uspela, kot letos. Seveda je svoj del doprineslo prekrasno spomladansko vreme, ki je ob tem veličastnem prazniku Vstajenja Gospodovega v resnici pokazalo prebujenje narave in budilo v naših srcih praznično razpoloženje. Procesije se je udeležila ogromna množica ljudi, tako meščanov, kot vaščanov iz Kranju priključenih vasi. Ker je v času procesije, ki je krenila od farne cerkve do „Stare pošte“ že nastopil večer in se bila vsa okna po mestu razsvetljena, je bil prizor na razsvetljenem mestu še posebej lep. V procesiji so bila zastopana društva med njimi Fantovski odsek in Dekliški krožek, Prosvetno društvo in Marijina družba z zastavami. Dalje je bila zastopana mestna občina po deputaciji obč. odbora z g. županom Česnjem na čelu, žandarmerijska četa, predstojništvo mestne policije, ravnateljstvo in profesorski zbor gimnazije, sresko načelstvo z g. načelnikom Lipovškom in še drugi uradi. Za red je skrbelo mestna policija.

Pri procesiji je letos nastopila tudi „Delavska godba“ iz Delavskega doma, ki je korakala na čelu procesije. V dobrih osmih mesecih so se fantje že toliko izurili, da so prav zadovoljivo zaigrali, kar pomeni zanje že lep uspeh. Prav razveseljivo je dejstvo, da si naši fantje delavci v prostem času prijemajo glasbe kot svojega razvedrila in ne zapravljajo prosti čas po gostilnah. Upamo, da nas bodo naši fantje godbeniki v poletnem času še večkrat razveselili s svojim nastopom. Pri procesiji je igrala tudi godba „Kranjskega glasbenega društva“.

Združenje krojačev in krojačic obvešča svoje članstvo, da se vrši članski sestanek v zavezi medzadnega gibanja v nedeljo 16. t. m. ob 9. uri dopoldne, v dvorani hotela „Stara pošta“.

Na sestanku se bo razpravljalo o stavki pomočnikov ter o sklepanju kolektivne pogodbe. Ker je sestanek za člane zelo važen, pridite vsi!

Pisarna združenja krojačev in krojačic se še vedno nahaja kot prej na Gasilskem trgu 7. Tajniške posle vodi vedno še prejšnji predsednik g. Novak.

Združenje krojačev in krojačic. Pripravljali odbor „Legije Koroških borcev v Kranju“ vabi vse borce, ki so se v prejšnjem letu 1918 — 1919 udeležili osvobodilnih akcij na slovenskem Koroškem, na ustanovni občini zbor krajevne organizacije L. K. B. v Kranju, ki bo v nedeljo dne 16. aprila ob 9. uri zjutraj v dvorani hotela „Stara pošta“. Na predvečer ob 8. uri se vrši istotam sestanek radi nedeljskega programa. Borci - Legionarji vsi na zbor!

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno
V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Filmsko predavanje. V dvorani Ljudskega doma sta snoči priredila F. O. in D. K. zelo lepo obiskano in še lepše uspelo predavanje o „Mladinskih dnevih v Ljubljani“. Uvodno besedo je imel kaplan g. Joža Vovk, potem sta pa sledila dva filma: prvi je prikazal nekaj prizorov iz življenja pokojnega knezoškofa dr. A. B. Jegliča in njegov pogreb, drugi film pa nas je popeljal v belo Ljubljano za časa veličastnega mladinskega talora v preteklem letu. Videli smo predvsem manifestacije naše mladine v sprevedu po Ljubljani. S predavanjem so bili vsi gledalci zelo zadovoljni.

Občini zbor mladinske JRZ se je vršil snoči v Ljudskem domu. Politično poročilo je podal predsednik krajevne organizacije JRZ g. dr. Megušar. Zborovanje je vodil predsednik mladinske JRZ g. Ham. Podana so bila poročila odbora in izvoljen večinoma stari odbor. Fantje so z zanimanjem sledili vsem poročilom in pokazali veliko volje do dela.

Vodovod Tupaliče — Olševk — Luže so pričeli delati ta teden. Dela izvršuje podjetje Ulčar. Z novim vodovodom bo kranjski deloma razbremenjen, kar bo prišlo zelo prav, dokler ne bo napravljen vodovod Preddvor — Kranj. Podrobnejše poročilo objavimo prihodnjic.

Prikrojevati tečaj za damsko krojenje se vrši šele po Novem letu.

Soferski izpiti poklicnih šoferjev in samovoznečev motornih vozil, se bodo vršili za srezo Kranj. Radovljica in Skofja Loka v četrtak.

dne 4. maja 1939. ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju.

Interesanti naj svoje pravilno opremljene prošnje, pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju.

Sreski načelnik: Lipovšek.

Med. univ.

Dr. Joža Herfort

otvarja privatno prakso v KRANJU, Mencingerjev trg 5 (nasproti „Stare pošte“).

Strelska družina v Kranju sporoča, da otvorijo redne strelske vaje na strelišču v Struževem prihodnju t. j. na belo nedeljo združeno z malimi nagradami, posebej za Struževčane. Nagrade se bodo razdelile posebej za Struževčane in posebej za ostale strelce, tekmovalce. Streljanje ozir tekmovanje bo celodnevno od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne. Pravico udeležbe na tem tekmovanju imajo samo v naši družini včlanjeni strelci, drugi lahko tekmujejo izven konkurence. Municijska se bo odslej prodajala komad po 50 para za člane, za nečlane pa po 60 para. Vabijo se vsi prijatelji lepega strelskega športa k tvoritvi letošnjega streljanja.

Ponovno opozarjamo na redni občni zbor Seđejeve družine v Kranju, ki se bo vršil 16. t. m. (to je v nedeljo) ob 9. uri dopoldne v prostori Ljudskega doma. Za člane obvezno! Vabljeni tudi prijatelji našega gibanja!

Naši pevci v radu. Različne pevske zборе, godbenike in pevce smo slišali v ljubljanskem radu, v nedeljo bo pa pel pod vodstvom pevovodje g. Liparja Petra tudi moški zbor „Prosvetnega društva“. Pel bo v času popoldanske oddaje med 15. in 14. uro in sicer 14 pesmi. Vse radio poslušalce opozarjamo na nastop naših pevcev.

K poročilu o požaru v Grebenskovi trgovini so nam primskovski gasilci sporočili, da so se kljub defektu udeležili gašenje požara. Gasilo je 10 mož, pozneje je pa prispela še motorka.

ŠMARTIN PRI KRANJU

Kino Šmartinski dom nam bo ta teden predvajal najdražji ameriški film „Poslednji dnevi Pompejev“, katerega snemanje je zahtevalo 27 smrtnih žrtev. Precej neverjetna številka, toda resnična. Vsak kdor bo videl ta film se bo čudil, kako to, da je sploh kdo izmed igralcev ostal živ. In film kakor „Poslednji dnevi Pompejev“ zamore napraviti samo Amerika. Na tisoče štatisov obleči v dragocene rimske obleke, zgraditi ogromne palače, amfiteatre, uničiti na tisoče živali, konjev, levov itd. Samo oprema palače Poncija Pilata in njegove galeje je znesla 50.000 dolarjev, koliko ogromni amfiteater v Pompejih, koliko izplačana pokojnina svojcem umrlih žrtev. Najdražji v vsem pa so bili prizori erupcije Vezuva, kako prodira lava, pod katero umirajo tisoči in tisoči v filmu „Poslednji dnevi Pompejev“.

TRZIC

Za Veliko noč je dobila farna cerkev nova vrata pri tabernaklju. Stara vrata niso več odgovarjala cerkvenim predpisom. Sluzila so svojemu namenu 103 leta. Nova so zelo okusno izdelana. Pričakujemo, da bo oceno prinesel „Cerkveni glasnik“. Čujemo, da se je ob tej priliki zopet pokazala lepa lastnost Tržičanov, to je, darežljivost za potrebe farne cerkve.

Visok obisk. V torek popoldan sta se oglasila v Trziču oba slovenska škofa dr. Rožman in dr. Tomažič. Oglasila sta v župnišču, nato sta si ogledala nova vrata pri tabernaklju, sirotišče in kapelico sv. Jožefa na Skali.

Bela žena ima še vedno zelo bogato žetev v tržiški fari. Skoraj ni tedna, da ne bi bilo mrljica. Za veličastne dni je bilo kar več pogrebov. Na veliki petek smo pokopali Marijo Zaletel, roj. 1862. l., ženo bivšega čevljarja, katera je že dolgo vrsto let bila priklenjena na posteljo, ker so ji noge popolnoma odpovedale. — Na veliko noč popoldne je bil pogreb Dolinar Marije, stare 71 let, žene predilniškega delavca. Na veličastni ponedeljek smo spremili k zadnjemu počitku 79. letnega Zaplotnik Jožefa, bivšega posestnika iz Čadovlj. 12 t. m. pa je umrla v bolnici Mihaela Bodlaj, stara 56 let. V bolnico so jo pripeljali na veličastni ponedeljek, v sredo pa je prišlo sporočilo, da je umrla. Bila je dolgo vrsto let zaposlena v tržiški predilnici. Vsem naj sveti večna luč! Svojcem pa izrekamo sožalje!

Združenje rokodelskih obrti v Trziču, sporoča svojim članom mizarjem, da so dospel ravnalni kalkulačijski ceniki za mizarje, ter se dobe pri tajniku združenja. Izvod stane 16 din. Za vse mizarske mojstre je strogo obvezno, da si tak kalkulačijski cenik anabavijo, da jim bo vsaj nekako merilo njihovega obratovanja.

Kdaj se bo vršil pomočniški izpit, kakor tudi vpisovanje novih vajencev, bomo pravočasno obvestili.

ŠENCUR

Naša godba, Mačka zacvili, če ji stopiš na rep, pravi pregovor. Prav tako je nekdo v Šencurju zacvili, ker ga je zbolelo, da je farna godba že pričela kazati prve uspehe in pričela javno nastopati. Ciljenje je bilo tako močno, da sta to javkanje oba naša humorišna lista slišala in ga seveda tudi priobčila. Toda kaj pomaga, ko je pa tudi to javkanje zaman, kajti godba bo šla naprej po svoji začrtani poti in jo tako zavijanje prav nič ne bo motilo.

V nedeljo 23. aprila bo Fantovski odsek iz Šencurja priredil s sodelovanjem dekličkih krožkov v Prosvet. domu ob 3. uri popoldne akademijo. Na sporedu so proste, gimnastične in simbolične vaje. Sodelovala bo farna godba.

CERKLJE

Procesija vstajenja. Lepo vreme, ki je vladalo med prazniki, je pripomoglo, da smo jih tudi na zunaj najsvetleje obhajali. Nekateri pravijo, če ne gre ob Veliki noči in na sv. Rešnjega Telesa procesija, da rada toča pobije. Letos smo pa imeli mogočno vstajensko procesijo, kakršne premoremo menda samo Gorenjci. Razvila se je v sledečem redu: Šolska mladina z zastavo, nato Marijin vrtec z banderčkom, zatem farno bandero, za njim moški, vmes štiri podružnična bandera; Prosvetno društvo z zastavo, Fantovski odsek in Dekliški krožek v krojih, Dekliška in ženska Marijina družba z zastavami, farna godba, pevci. Mala bandera, ki so letos nova in so sedaj naredila svoj prvi obhod, duhovščina z Najsvetejšim, zastopniki oblasti, za gasilsko zastavo pa so se razporedile čete iz Cerklj, Zg. Brnika in Velesovega. Procesijo so zaključile ženske.

Društvo slovenskih obrtnikov bo imelo v nedeljo 16. aprila ob 8. uri zjutraj v mali dvorani redni letni občni zbor.

Gasilska četa si je na izrednem občnem zboru dne 1. aprila, ki se je vršil radi odstopa dosedanjega načelnika g. Kerna Ivana izvolila novi odbor, ki sestoji takole: Predsednik Miklavčič Ivan Cerklje, poveljniki Kuralc Janez Cerklje, tajnik Žumer Anton, Cerklje, blagajnik Koritnik Martin Cerklje. Občnega zbora se je udeležil tudi župni starešina g. Japelj. G. Kernu Ivanu pa se je izrazila posebna zahvala. Za svoje delo je bil tudi že večkrat odlikovan.

HRASTJE

Naše prosvetno društvo vprižori na belo nedeljo dne 16. aprila ob 3. uri popoldne v svojem domu dramo iz kmečkega življenja „Preko bojev in viharjev“.

Ta drama je verna slika naših bojev za pravico in poštenje, za kar se edino bori slovenski kmet. To bo zaključna predstava naše letošnje igralske sezone, s katero hočemo, tako, kot z vsemi ostalimi, pokazati, da stoji naš oter na višini, ki dela čast slovenski podeželski prosveti. Vsi naši prijatelji iz bližnje in daljne okolice izkreno vabljeni. — Odbor.

KRIZE

Mladinska igra. Šolska mladina v Križah priredi v nedeljo 16. aprila 1939 ob 3. uri popoldne zanimivo in privlačno mladinsko igro: „Princeska in pastirček.“ v petih dejanjih. Cisti dobiček je namenjen za izlet šolske dece, zato obisk igre najtopleje priporočamo. Šolska deca bo napravila s svojo igro veliko veselje in razvedrilo tudi odraslim, zato ne zamudite lepe igre, ki vam bo nudila par ur razvedrila in poštene zabave.

SKOFJA LOKA

Veličastna velikonočna procesija. Letošnji velikonočni prazniki so pri nas potekali v znamenju čim tesnejšega sodelovanja ljudstva s cerkvenimi obredi. Že križev pot na Hribcu so ljudje letos prav v izrednem številu molili že veliki teden. Ljudje čutijo, da se okoli nas dogajajo velike, da celo usodne reči, zato so se začeli zopet oklepati Njega, ki je vir vse Pravičnosti. Kdor je videl vse tri ogromne procesije na veliko soboto zlasti kapucinsko in farno zvečer, ta mora vsekar prirediti naši trditvi. Zlasti veličastna je bila procesija zvečer. Letos je vendar po treh letih vreme dovolilo, da se je vršila. Udeležilo se je o ogromno število ljudi. Prva je šla šolska mladina. Tu pa moramo omeniti nekaj, kar je gotovo vse graje vredno. Otroci so šli, kot bi šli na izprehod, lepo med sabo so pomenkujoč, kakor čreda ovc. Ali res nikomur izmed prizadetih ne pride na misel, da bi bilo treba pri procesiji mladino nadzorovati. Za mladino so sledili slovenski fantje, Marijina družba, kri-

žarji in klarice, pevci, vojaška godba itd. Za sv. Rešnjim Telesom so šli uradni zastopniki ter neskončna vrsta mož in fantov. Procesija se je komaj razvrstila po sv. Jakoba trgu. Spodnjem trgu, Grabnu in Glavnem trgu.

Kufrov zid bodo podrl. Med banovskega ceste, ki pelje v Selca in Kufrovin vrto, je v dolžini vrta tvoril ograjo 2 in pol metra visok zid, ki po svoji obliki in mestu nikaor ne dela časti že precej urejeni okolici. Zato so merodajni činitelji stopili v stik z lastnico, s katero se je dosegel sporazum, da se bo zid podrl in se bo cesta razširila. Ta teden so mestni delavci zid res začeli podirati. Tako bodo na eni strani zaslužili delavci, na drugi pa se bo zopet reguliral važni del mesta.

GORICE — GOLNIK

Sadovi dela naše mlade občine prihajajo vedno bolj do izraza. Vsak dan se znova potrjuje, da je bila ustanovitev golniške občine nujno potrebna za splošni napredek njenega področja.

Ni sicer izključeno, da bomo morda včasih imeli razmeroma večje dajatve, toda to se še daleč ne more primerjati z ugodnostmi, ki jih uživamo. Koliko prihranimo v potih, ker imamo občinsko pisarno res v središču občine in v njeni bližini tudi vse obč. funkcionarje. Da pa ne bo kdo mislil, da smo res tako popolni, moramo priznati, da nam manjka še telefon in bo za napeljavo istega treba nujno pokreniti primerne korake.

Kdor bi dvomil o dobrobitnosti naše občinske samostojnosti, naj kar pogleda občinske ceste, pa bo lahko napravil sliko danes ali pa pred tremi leti. Nujna potreba ureditve občinskih cest in potov je bila zares važna že z ozirom na vedno večji tujski promet. Tam, kjer je bila pred desetimi leti komaj steza, mora danes biti avtomobilska cesta, v drugem slučaju pa se zmanjšajo tudi dokladi v naši blagajni. Uvidevnost občinskega odbora tudi gotovo ne bo prezrla mlgljaja križkega dopisnika in bo v kratkem rešila vprašanje pešpoti iz Seničnega do Golnika, katera je sedaj skoraj v nerabnem stanju. Prav sedaj pred velikonočnimi prazniki je bila izročena prometu nova betonska brv ali bolje prav dovršen betonski mostič v Goričah, kateri nadomešča prejšnjo majavo brv. Sličen most za splošni promet je bil zgrajen na Pangeršci. Po zaslugi turističnega odbora nam tudi ni treba več hoditi po temi, ker je po uspelem načrtu že deloma izpeljana javna razsvetljava. Kakor povsod imamo tudi pri nas take ptičke, ki jim svetloba ni po volji in je obljubljenih, recj in piši, din 100.— tistemu, ki bo razbil žarnico pred znamenjem v Srednji vasi. Vseeno pa nikomur ne svetujemo, da bi se polakomnil tistih 100 din, ker ga bo to najbrž potem stalo mnogo več.

Vsa izvedba popravil se seveda vrši najprej tam, kjer to zahtevajo interesi tujeskega prometa. Za vsa ta dela se imamo v prvi vrsti zahvaliti g. Francu Ceplaku, kateri se je vedno pokazal kot najodličnejši delavec in je tudi vedno točno ugotovil potrebe posameznik del. Priznanje pa moramo izreči tudi občinskemu in turističnemu odboru, katera sta na ta ali oni način pri delih pomagala. Le tako naprej za lepšo bodočnost naših podgorških vasi.

NAKLO

Akademija F. O. Na belo nedeljo popoldne ob 3. uri bo v Stari šoli akademija Fantovskega odseka. Program je pester, vodstvo v dobrih rokah g. akademika Vinka Marinška, vadijo se fantje z vnamo, zato upamo, da bodo prisotni gledalci in poslušalci zadovoljni. — Gledalci bodo zadovoljni, ker bodo imeli priliko občudovati spretnost in gibčnost telovadcev, poslušalci pa bodo zadovoljni, ker bodo videli, da se fantje vežbajo ne samo telesno, kar sicer današnjemu svetu bolj prija in je v mnogem oziru lažje, temveč, da se izobražujejo tudi umsko in npravstveno, kar je za mladega fanta z ozirom na časovne zahteve še večje važnosti kot zgolj zunanji telesni sport. Če so bili posetniki dekličke prireditelje na praznik Matere božje v tako obilnem številu, da je bila dvorana Stare šole kar premajhna, v polni meri zadovoljni, smelo trdimo, da bo tudi fantovska akademija slednjega, ki jo obišče, istotako zadovoljila.

Kmetje! Naš praznik se bliža!

V nedeljo, dne 30. aprila, na praznik Varstva sv. Jožefa bo na Hribu pri Sv. Jožefa nad Celje velik kmečki tabor.

Spored tabora bo v glavnem naslednji: V soboto 29. aprila bo zvečer v celjskem mestnem gledališču prva predstava zgodovinske igre Davorina Petančiča: „Slovenskega kmeta povest“.

V nedeljo 30. aprila bo dopoldne slavna kmečki spoved skozi Celje na Hrib Sv. Jožefa, kjer bo pridiga in slovesna sv. maša. Nato kmečki tabor, na katerem bodo govorili naši kmečki in narodni voditelji in zastopniki.

Takoj po taboru bo vprižoritev igre „Povest slovenskega kmeta“ na prostem, pred cerkvijo sv. Jožefa.

Štedilniki, navadni in elektrovarjeni
R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

„Povest slovenskega kmeta“ ima deset podob:

1. Slovenski kmetje si vojvode volijo.
2. Ciril in Metod blagoslivljata slovensko zemljo.
3. Tuja gospoda zaslužni slovenskega kmeta.
4. Slovenski kmetje se gospodi upro.
5. Kmečkega kralja kronajo v Zagrebu.
6. Kmetje dobijo svobodo.
7. Slovenski kmetje gredo v svetovno vojno.
8. Slovenske kmetice grade Jugoslavijo.
9. Pesem narodovega osvobodjenja.
10. Kmet, glej svojo povest, bodočnost iz nje si ustvarja.

Pri tej igri nastopi skupno nad sto oseb, godbe, pevci itd. Ta igra bo mogočno prikazanje naše kmečke in narodne zgodovine. Bo tudi nekaj čisto novega in svojevrstnega.

Tudi kmečki sprevid dopoldne pred taborom bo zelo zanimiv, ker bodo nastopili prvič samo kmetje in kmečka mladina v narodnih nošah, kmečki kolesarji, kmečki konjeniki, kmečki vozovi itd.

Za četrtinsko vožnjo po železnici je zaproseno. O rešitvi in o vseh podrobnostih sporeda bodo poročali v prihodnjih številkih našega lista ter objavljali tudi vsa nadaljnja navodila udeležencem!

Ali ste pri Vas že začeli z organiziranjem udeležbe za na kmečki tabor? Pohitite! Organizirajte skupine kolesarjev, jezdecov, vozov, narodnih noš itd.

Prijavite čimprej število udeležencev in posamezne skupine na naslov: Kmečka zveza v Ljubljani, Miklošičeva 17/II., kjer dobite tudi vsa potrebna pojasnila in navodila.

Vse kmečke ljudi iz vse Slovenije, vabimo da se kmečkega tabora, v nedeljo 30. aprila v Celju udeležijo v čimvečjem številu, da bomo naš kmečki tabor mogočen izraz naše kmečke zavednosti in slege! Vsi na svideanj!

Obrtništvo

„Društvo slovenskih obrtnikov“ je zborovalo. Obrtništvo si je zastavilo nalogo: čimprej zgraditi Obrtni dom.

Naše zavedno obrtništvo iz Kranja in okolice, ki je večinoma organizirano v „Društvo slovenskih obrtnikov“, je pred kratkim zborovalo ob prav lepi udeležbi. Predvsem se je zapazilo, da se za organizacijo zanimajo zlasti mlajše moči, ki so se zato pritegnile k delu. Vse točke dnevnega reda, so se absolvirale v najlepšem redu in po programu.

Razna prečta vprašanja, bodisi lokalnega, bodisi splošnega značaja, ki stopajo na dan s svojo aktualnostjo in zahtevajo rešitve, so se obravnavale prav podrobno in izčrpno, toda povsem parlamentarno ter so vse zborovalce zelo navdušila za stanovsko stvar. Na zborovanju se je jasno manifestirala prepotrebna obrtniška sloga.

Zlasti je vse zborovalce navdušila započeta akcija za zgradnjo Obrtnega doma v Kranju, v katerem bodo vse obrtniške organizacije dobile svojo streho in svoj prostor. Zborovalci so soglasno izjavili, da bodo z vsemi močmi sodelovali v doseg tega cilja. Zato bo društvo letos priredilo veliko obrtno tombolo, pri kateri bodo kot dobitki najraznovrstnejši izdelki. Prebitok od tombole bo služil fondu za Obrtni dom.

Pri volitvah je bila soglasno izvoljena enotna lista z dosedanjim predsednikom g. Pollakom Jurijem na čelu ter podpredsednikom g. Sehillingom, kateri imeni nam jamčita za resno in uspešno delo v društvu. V ostali odbor pa so se pritegnile agilne mlajše moči, zlasti iz okolice, kar bo delavnost in podjetnost odbora le še povečalo.

Obrtništvo se namreč nahaja pred rešitvijo zelo važnih in težkih nalog, kot so n. pr. zakon o pobijanju šušmarstva, novelizacija obrtnega zakona, starostno zavarovanje itd. Za vsa ta vprašanja je resorni minister že dobil vsa pooblastila, da te zakone pripravi. Kakšni pa bodo ti zakoni, je odvisno od sodelovanja obrtnikov samih.

Predsednik g. Pollak se je zato zahvalil članstvu za zaupanje in prosil odbor, kot člane za pomoč pri delu. Obširno je poročal o mačehi obrtnega stanu o zbormici za TOI, ki s svojim delom ovira ves razmah rokodelstva. Samolastno postopanje proti obrtniškim interesom je privedlo do dejstva, da sedaj obrtništvo pošilja izjave za samostojno zbornico. Tudi „Društvo slovenskih obrtnikov v Kranju“ je izglasovalo navdušeno in soglasno tako izjavo s pripombo, naj se ta izjava takoj pošlje obrtnemu odseku, oziroma zvezi.

Manjkali pa so na zborovanju tisti obrtniki, ki so pred nekaj tedni pripovedovali vsakomur, kdor jih je hotel poslušati, da bo Obrtni dom stal v pol leta.

Ne morda takim zgovornim agitatorjem, marveč resnemu članstvu moramo povedati in poudariti, da more tako nalogo izvesti le močna organizacija z vso finančno in moralno

podporo ter zaslobo. Ta občni zbor je pa bil garancija, da se bo ta davna želja vsega obrtništva kočno izpolnila. Zato pa je zborovanje ob soglasni volji vsega obrtništva tudi tako lepo uspelo.

Gospodarstvo

VLOGE V DENARNIH ZAVODIH NARAŠČAJO

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani za mesec februar 1939 (zadnji mesec, za katere so podatki že zbrani) so vloge pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah narasle za mesec februarja za 11 milijonov din na 1.150.080,558 din. Vloge na knjižice so narasle za 8. milj. na 670,7 mil. v tekočem računu pa za 5 milj. na 479,5 milijonov din.

Porast vlog na knjižice izkazuje 13 hranilnic, v tek. rač. 9, skupne vloge pa so narasle pri 13 hranilnicah. Tudi število vlagateljev je naraslo skupno za 540 na 152.719. Od porasta odpade 284 na vlagatelje na knjižice (porast pri 10 hranilnicah) in 56 na tekoče račune (porast pri 8 hranilnicah). Skupno število vlagateljev je naraslo pri 10 zavodih.

Kakor januar, izkazuje torej tudi februar zelo lepo sliko stalnega naraščanja vlog pri hranilnicah in vrnitev zaupanja v denarne zavode.

Vsem, ki imate že stare starše Vam sporočam, da pridem po želji fotografirat na dom, da boste imeli vsaj spominsko sliko svojih dragih.

Foto-Jug, Kranj

Vina

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 6 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Najboljše dežnike vseh vrst in velikosti ročno izdelanih dobite pri dežnikarju Jenku. Tudi popravila izvršuje točno in hitro. Prodaja na malo in veliko. — Jenko A., dežnikar poleg trgovine g. Jazbeca.

Oddam v Kranju več opremljenih sob s posebnim vhom, z eno ali dvema posteljama, gospodičnam ali gospodom. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Prodam parcelo v izmeri 4198 m² (celo ali polovico) ob cesti proti Kokrici med parcelama g. Suhija in g. Adamiča, Pučnik, Ljubljana, Frančiškanska.

Tkalce, prvovrstne moči, sprejme takoj tvrdu „Intex“ d. z o. z. Kranj.

Iščem sobo s kuhinjo v Kranju. Naslov v upravi lista.

Naprodaj imam semenski krompir „Oneidovec“ popolnoma zdrav in pregledan od komisije banske uprave za semenogojstvo. Cena za 1 kg din. 1.—. Naslov v upravi.

Oddam s 1. majem lokal na zelo prometnem kraju uporaben za trgovino ali pisarno. Anton Majdič, Kranj.

Stanovanje 5 sob, kuhinja z vsemi pritliklinami, pripravno tudi za kako večjo obrt, oddam s 1. julijem. Naslov v upravi lista.

Nekdo je pozabil zavitek z blagom za ženske obleke v trgovini A. Sinkovec že jeseni. Lastnik ga dobi v zgoraj imenovani trgovini.

Stanovanje 2 sobi in kuhinja, vse opremljeno, v novi hiši, oddam takoj. Naslov v upravi „Gorenjca“.

V najem oddam trgovski lokal „Pri Bajželjnu“ Informacije: Kranj, Savski breg 5.

Na prodaj je hiša s sadovnjakom (okoli 500 dreves), letovišče. Izvanredna vodna moč 70 ks in več. Pripravno za ribogojstvo itd. Naslov v upravi lista.

Na stanovanje se sprejme gospodično kot stanovalko. soba s posebnim vhom v bližini novega mostu. Huje 15.

Takoj ali pozneje se odda dvosobno stanovanje s kuhinjo in pritliklinami v sredini mesta. Poizve se v upravi lista.

Nemščino in nemško stenografijo, poučuje po lahki metodi. Naslov v novi trgovini Jahačev prelaz.

Vsak petek in soboto živa in zaklana perutnina, vedno sveža štajerska jajca, salsla, sadje itd. po najnižjih dnevnih cenah. Istočam se sprejemajo naročila za avto-prevoznništvo in selitve po nizkih cenah.

NOVA TRGOVINA

Jahačev prelaz

Priporoča se v Kranju

JANKO RANT

špecerija in trgovina z deželnimi pridelki

SEMENA vseh vrst

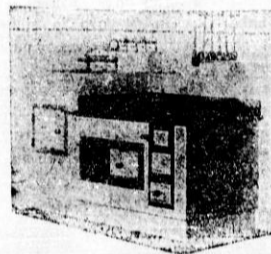
TEL. št. 65.

la strešna opeka

samo 33 bobrovcev ali 15 zarezanih opek na m². Žlebaki vseh vrst se dobe vedno pri edinem zastopniku GORNJERADGON-SKE tovarne

PAVEL BREN

mestni stavbenik
KRANJ, Jenkova ulica 5.

Če zidaš hišo ali preurejaš stanovanje, rabiš štedilnik s ploščicami, lončene peči (visoke ali krušne). — Ploščice, bele in barvaste, za oblaganje štedilnikov, kuhinj, mesarij itd. — Keramične plošče za tlakovanje. — Vse to, samo prvovrstno blago, dobavlja in strokovno postavlja le znana domača tvrdka

OSELJI VINKO PEČARSTVO KRANJ Mestni trg 18.

Sprejemajo se vsa v to široko spadajoča popravila. — Zahtevajte ponudbe.

Botri, botrice! Prepričajte se o izbiri

ur, zlatnine, srebrnine, kristala, očal, toplomerov, vseh optičnih predmetov, nalivnih peres „Haro“ itd. pri znani domači tvrdki

B. RANGUS

zlatar in sodni cenilec v KRANJU

ki Vas postreže z domačim delom in nizkimi cenami. — Zahtevajte cenik!

Staro zlato in srebro najboljše plačam.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubega strica, svaka, očma, gospoda

IVANA ŠUŠTERŠIČA

smo bili deležni toliko sočutja, da se žal ne moremo zahvaliti vsem onim, ki so nam na kakršenkoli način izrazili svoje sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Petriču, ki je blagemu pokojniku lajšal bolečine, č. g. župniku Pečku, kateri ga je tolažil s tolažili sv. vere. Nadalje se zahvaljujemo čč. duhovščini, zlasti preč. g. dekanu, duhovnemu svetniku M. Škerbcu za nagrobni govor. Dalje gg. pevcem, godbi, deputaciji slovenskih fantov in deklet ter gasilcem, kakor tudi nosilcem krste in vencev, članom Bratovščine sv. Jožefa, katere je bil blagi pokojnik dolgo vrsto let član in vodil blagajniške posle. Prav lepo se zahvaljujemo vsem številnim pogrebem, med katerimi je bil tudi g. župan K. Česenj, občinski odbornik g. Gorjanc in veliko število uglednih meščanov. Najlepša hvala vsem!

KRANJ, dne 12. aprila 1939.

Žalujoči ostali.